

Selvevaluering 2008/2009 på Ollerup Efterskole

Ind i Musikken

– en kort undersøgelse omkring skolens musikalske miljø og lyd generelt på Ollerup Efterskole.

I forbindelse med årets selvevaluering har vi valgt at se på lyden og på det nære musikmiljø på skolen. Vi har valgt at gøre det ved at spørge eleverne, hvad de mener om det musikalske miljø, egne muligheder for at øve og at undersøge deres viden om og holdning til beskyttelse mod tinnitus. Desuden har vi set ganske lidt på begrebet støjgener.

Undersøgelsen er udført som spørgeskemaundersøgelse med både afkrydsningssvar og kasser til mere udførlige, verbaliserede besvarelser. Der er dog en hovedvægt af spørgsmål med afkrydsningssvarmuligheder, og 106 tilstedeværende elever deltog i undersøgelsen den 22/6 2009. Seks af de afleverede spørgeskemaer er kasseret, da de var meget mangelfuldt udfyldt, så der er præcis 100 gyldigt besvarede skemaer.

Af årsplanen fremgår det, at undersøgelsen ligger lige efter en periode med intensiv øvning op til og gennemførelse af en musikfestival, hvor stort set alle var kraftigt engageret i musikken, så de spørgsmål, der er blevet besvaret i undersøgelsen, må formodes at have været i elevernes bevidsthed i denne periode.

Skolens elever er nogenlunde ligeligt fordelt mellem at spille rytmisk og klassisk musik, men da der ikke på spørgearkene har været mulighed for at angive, hvilken musikalsk side, man hører til, og da skellene ret ofte er udvandede, er der ikke i stort omfang konkluderet på dette. I stedet er der set på forholdene for de enkelte instrumenter uden den store skelen til, hvilken genre, de måtte være benyttet i.

Der er som altid mange fejlkilder i sådan en undersøgelse. F.eks. har mange påført op til flere instrumenter som deres hovedinstrument – hvilket gør det svært og ind imellem umuligt at definere og præcisere en del af de resultater, vi gerne havde villet se på. En del steder, hvor eleven har været i tvivl, har han/hun ofte sat to krydser ved et spørgsmål med én svarmulighed osv. For lettere at kunne udtrække viden af og konkludere på besvarelserne, er alle svar ført ind i et FileMaker-dokument (en database). Dette har lettet arbejdet med at uddrage de sammenhænge, vi forsøger at beskrive nedenfor. I mange tilfælde har eleverne tilføjet kommentarer udenfor afkrydsnings- og svarfelterne, og disse har vi ganske uvidenskabeligt valgt at medtage i det omfang, de er relevante for konklusionerne.

Selve spørgeskemaet er vedlagt i slutningen af denne undersøgelse.

Lokaler og udstyr

Vi lægger ud med det positive: 91 pct. siger, at skolens lokaler og udstyr generelt dækker de musikalske behov i hverdagen, og 86 pct. svarer positivt på spørgsmålet om, om skolens nye faciliteter påvirker deres lyst til at spille. 7 svarer, at de nye faciliteter ikke påvirker lysten. Enkelte har slet ikke behov for et specielt musiklokale.

Øvetid

På spørgsmålet om, hvorvidt man mener at få øvet nok på sit individuelle instrument fordeler svarene sig med 35 på *Ja*, 31 på *Nej* og resten på *Kun i visse perioder*. Begrundelserne – hvor det var muligt at svare med ord – for ikke at nå at øve er mange, men én, der går igen er, at der sker så meget andet i dagligdagen, man nødt vil gå glip af. To svarer, at det simpelthen er dovenskab! Senere i undersøgelsen angiver 23 endvidere ved afkrydsning, at de simpelthen ikke når det på grund af et generelt tidspres på skolen. Disse ting taler måske for en styring af øvetiderne fra skolens side for at hjælpe de forholdsvis mange, der ikke når at få øvet nok. Det skal dog siges, at 77 trods alt mener, at det går fremad med deres instrument, mens 16 føler stilstand. Tre anfører, at det er gået tilbage. Disse tre tal sammenholdt med, at det ikke er unormalt at være hård i selvkritikken omkring sin egen formåen viser, at det efter egen vurdering langt overvejende går fint med den musikalske udvikling blandt eleverne.

Et par eksempler: Af 21 guitarister får 6 øvet nok, mens resten enten ikke får øvet nok eller i hvert fald kun i perioder. 15 mener alligevel, det musikalsk går fremad for dem. 15 elever angiver sang som deres hovedinstrument. 13 siger, at de enten ikke får øvet tilstrækkeligt (8) eller at de kun i perioder får øvet nok (5). Til gengæld er 14 tilfredse med det, de når, og at det går fremad, mens én mener, det ikke gør. I øvrigt får 5 sangere ikke øvet nok pga. generthed, mens 2 siger, det skyldes tidspres. Da sang som instrument betragtes et meget direkte og personligt redskab, kunne man måske sætte ind med hjælp udenfor den normale ugentlige individuelle instrumentalundervisningstid for at modvirke/arbejde med genertheden.

For de 11 trommeslagere gælder, at 7 ikke når øvningen, i det omfang, de gerne ville. Én ud af 5 violinister angiver at få øvet nok. Af de 5 siger de 3, at det går fremad, 1 at det ikke gør, og 1 siger, at det direkte går tilbage.

Musikalsk hierarki

I spørgsmålene omkring det musikalske hierarki blandt eleverne svarer halvdelen, at det findes – eller i hvert fald i perioder som f.eks. op til større arrangementer – mens den anden halvdel ikke bemærker noget i den retning. Samtidig skriver flere elever udenfor svarfeltet, at de ser det som en naturlig ting, er vant til det, og at de ikke er generede af det. Et interessant fænomen, det kunne være givende at forske lidt i for at undersøge, om man gennem 'karrieren' har lært at være opgivende i forhold til musikere, man ser som dygtigere end én selv! I så fald skal vi jo være meget opmærksomme på det i begyndelsen af skoleåret, så ingen på forhånd bliver opgivende i forhold til egne evner og muligheder. Enkelte er dog irriterede over dette hierarki og dette at blive bedømt som menneske ud fra eller i kraft af sin musikalitet.

At komme med i fritidsbands

Om lærerne i begyndelsen af året skal være mere aktive i bestræbelserne på at få alle med til at spille i fritidsbands er der ikke enighed om. Faktisk deler svarene sig i to lige store grupper; halvdelen vil gerne have mere indblanding/hjælp, den anden halvdel ikke. Ser man nærmere på besvarelserne viser det sig, at der er en svag tendens til, at bredt repræsenterede instrumenter som

klaver og guitar ikke behøver den store hjælp, mens det ser ud til, at mindre repræsenterede instrumenter måske kunne bruge lidt hjælp til at finde ind i sammenspilssammenhænge. Dog ligger dette resultat nok lige på grænsen af statistisk usikkerhed...

Om arrangementer

Når det drejer sig om ønsker til arrangementer (se spørgsmål 29-40 i spørgeskemaet) deler eleverne sig i 40 for *enkelte store navne* og 42 for *mange mindre navne*. Samtidig har 86 intet imod, at arrangementerne er åbne for publikum udefra, mens 8 mener, det er synd, at skolens elever ikke altid kan få plads på stolerækkerne, når der inviteres gæster. Det må siges at give frie hænder til arrangementsudvalget, når der skal planlægges! Eleverne er åbne for det meste. Hvis eleverne kunne vælge mellem at få flere workshops, hvor de selv var aktive musikere eller at få flere koncerter, viser et markant flertal, at der er interesse for at være aktiv; hele 86 svarer, at de foretrækker workshops, hvis der kunne udvides i rækken af arrangementer.

Interne optrædender

Med hensyn til interne musikalske sammenkomster – hvor eleverne selv spiller for hinanden – er ca. 60 pct. tilfredse med niveauet, mens stort set resten gerne så flere interne musikarrangementer. Da skolen lader eleverne arrangere stort set alle de caféaftener, de orker, er dette ønske om flere arrangementer noget, der kun bremses af den i forvejen pressede tid.

Støj i spisesalen

Af undersøgelsen fremgår det, at:

- 9 ofte har lyst til at forlade spisesalen ved spisninger
- 26 finder, at støjen oftest er for høj
- 39 finder, at det en gang imellem er for højt
- 9 mener, støjniveauet er tilpas
- 17 ikke synes, det er et problem.

Der er ingen tendens i besvarelserne, der udenfor statistisk usikkerhed tyder på overensstemmelse mellem eget hovedinstrument og vurdering af støjniveau. Man kan sige, at vurderingen af støjniveauet statistisk set samler sig omkring *en gang imellem for højt*, men man kan diskutere, om det er rimeligt, at nogen på grund af støj skal have lyst til at forlade lokalet ved en samling, de har mødepligt til, og foruroliges over at så mange *oftest* mener, at niveauet er for højt. Man må sige, at det er yderst relevant at få undersøgt, hvad der kan gøres ved lokalet i retning af støj-dæmpende tiltag.

Lydniveau i øvelokalerne

Spørgeskemaerne siger følgende om lydniveauet i øvelokalerne:

- 7 finder, at lydniveauet oftest er for højt
- 27 finder, at det kun en gang imellem er for højt
- 38 mener, at lydniveauet er tilpas
- 26 synes ikke, det er et problem

Selv om vurderingen af lydniveauet centrerer omkring *Tilpas*, må man sige, at det er problematisk, at så mange synes, det er for højt, og at hele 27 også mener, at det *en gang imellem* er for højt. Se næste afsnit om tinnitus.

Tinnitus

Spørgsmålet om klassiske musikeres brug/ikke brug af høreværn er et, der ofte diskuteres, og vi ville gerne undersøge, om der er en forskel mellem klassiske og rytmiske musikeres brug af høreværn. En del har på svararket motiveret ikke-brugen med, at ”*det jo er et klassisk instrument, de spiller på*” – altså siger de implicit, at det er en selvfølge ikke at beskytte sig mod høreskader. Imidlertid er det svært ud fra nærværende spørgeskema at skelne mellem de to grupper – rytmiske og klassiske musikere –, så vi kan blot se på, hvilke musikere – efter instrument – der beskytter sig mod høreskader. For eksempel fremgår det ikke af skemaerne, om sangere, guitarister eller klaverspillere er klassisk eller rytmisk orienterede.

Denne undersøgelse viser, at 2 af de 12, der spiller på klaver, ikke benytter beskyttelse mod høreskader – resten fordeler sig på 2, der *altid* gør det og 5, der *fordet meste* gør det. Tre har ikke svaret.

Blandt guitarister – 21 elever – bruger 15 *altid* (5) eller *for det meste* (11) høreværn. Vi må håbe, at de sidste er klassiske guitarister... 11 af skolens 15 sangelever bruger *aldrig* beskyttelse – ingen angiver, at de *altid* gør det. Desværre ved vi ikke, om de kun har tænkt på øvesituationer, når de har overvejet deres svar – heller ikke om de er klassiske eller rytmiske sangere. En del har på svararket udenfor svarfelterne påpeget, at det er meget svært at øve sang, når man ikke kan høre sig selv. Lakonisk kan man tilføje, at hvis de ikke lærer at bruge beskyttelse, varer det nok ikke så længe inden det bliver meget svært at øve sang, så... Ved at se på nedenstående resultattavle, kan man dog selv forsigtigt forsøge at danne sig et billede af udbredelsen af brugen af høreværn:

Fordelingen på instrumenter på spørgsmålet om, hvor ofte man bruger beskyttelse, ser således ud:

	Altid	For det meste	Aldrig	Antal elever
Trommer.....	4	7	1	11
Bas.....	1	5	0	.5
Guitar.....	4	11	5	21
Klaver2	5	2	12
Sang.....	0	3	11	15
Trompet	1	1	5	7
Trækbasun	0	1	0	1
Tværfløjte	0	1	2	3
Klarinet.....	0	2	1	3
Violin.....	0	0	5	5
Saxofon.....	0	3	0	4
Cello	0	0	4	4
Blokfløjte.....	0	0	1	1
Kontrabas.....	0	0	1	1
Harmonika	0	0	1	1
Total	12	39	39	

Marimba og harpe er ikke repræsenteret i undersøgelsen. 94 elever spiller på ovennævnte instrumenter, og som det fremgår har der været mulighed for at krydse to steder (f.eks. trommer: 4+7+1=12, men kun 11 elever er trommeslagere). 4 elever har ikke svaret på dette spørgsmål. 16 elever af de, der har svaret *Aldrig* eller *For det meste* (i alt 81 elever) mener, at flere opfordringer fra lærerne ville kunne få dem til at benytte høreværn, mens 12 af dem mener, at et elektronisk advarselsudstyr kunne hjælpe på at få dem til at beskytte sig. Hele 13 af eleverne mener,

der skal en *susen eller ringen for ørerne*, inden de vil tage det alvorligt. 41 af de 81 elever mener, at de *ved nok om tinnitus*.

14 elever bruger *altid* høreværn. 10 af disse mener at vide *nok om tinnitus*. Halvdelen af eleverne mener at vide tilstrækkeligt om tinnitus, mens en fjerdedel mener, der ikke oplyses nok fra skolens side. Halvdelen af eleverne mener, det *er folks egen sag*, om de vil benytte beskyttelse, resten mener, man bør *hjælpe hinanden med at huske det* – 29 af disse husker rent faktisk kammeraterne på det, mens 33 kun gør det *ind imellem*. 8 har sammen med musiklærere eller forældre søgt oplysning om tinnitus, 17 har set efter på egen hånd, mens hele 74 (i skærende kontrast til, at halvdelen af de svarende elever mener at vide nok om tinnitus!) angiver, at de kun har hørt om det *hist og her*. Man må konkludere, at det kunne være godt at få noget mere viden om tinnitus på bordet – f.eks. med genoptagelse af seancerne med tidligere rockmusikere, der kommer til skolen og fortæller om det. Der er i årsplanlægningen 2009-10 taget højde for dette, og der planlægges nye tiltag i denne forbindelse.

Ind i Musikken, OE, 2008-09.

Undersøgelse: Dit forhold til skolens musikalske miljø - og lyd generelt – på Ollerup Efterskole

Hvordan fungerer det musikalske miljø på skolen? Hvordan vurderer du lydniveauet generelt – både i musikalske og ikke-musikalske sammenhænge? Vi får som bekendt nye elever hvert år, og mulighederne for at ændre på en fastlagt hverdag findes hermed i høj grad mindst én gang årligt – nemlig ved det nye skoleårs begyndelse...

Derfor vil vi gerne undersøge, hvordan du som bruger af dette miljø vurderer det, så vi kan inddrage dine erfaringer i vores planlægning. Vi stiller nogle spørgsmål, som du bedes besvare ved hjælp af nedenstående afkrydsningsskema. Hvor intet andet er anført, skal du kun sætte kryds ud for én svarmulighed pr. spørgsmål.

Til slut i undersøgelsen får du mulighed for at skrive et par ord, hvis der er noget, du ønsker at tilføje. Du skal ikke skrive dit navn på spørgeskemaet.

Vi har lige fået nogle nye, veludstyrede øvelokaler. Dækker de behovet for lokaler og instrumenter i dagligdagen?

- 1 Ja, i høj grad
- 2 Ja det går lige
- 3 Der er af og til problemer
- 4 Nej
- 5 Man skal være hurtig for at få en øvetid

Påvirker de nye lokaler din lyst til at spille?

- 6 Ja – man er mere sig selv bag lydtætte døre
- 7 Ja – nye faciliteter inspirerer
- 8 Ja – fordi: _____
- 9 Nej – de betyder ikke noget for min musik
- 10 Nej – fordi: _____

Får du øvet nok på dit instrument?

- 11 Ja
- 12 Nej
- 13 Kun i visse perioder
- 14 Hvis nej: Hvorfor? _____

Går det fremad i forhold til dit instrument?

- 15 Ja
- 16 Nej
- 17 Det går tilbage

Hvis det ikke går så godt: hvad hindrer dig i at få gang i det?

- 18 Jeg er genert
- 19 Der er ikke så mange, der deler min musiksmag/instrumentvalg

- 20 Øvelokalerne er ofte optaget
21 Jeg mangler noget personlig vejledning under øvningen
22 Min tid er generelt for presset – jeg når det simpelthen ikke

Er der et musikalsk betinget hierarki mellem eleverne - har du oplevet at blive bedømt efter dine musikalske evner?

- 23 Ja
24 Nej
25 Kun nogle gange

Skal lærerne være mere udfarende i bestræbelserne for at få flere i gang med at spille i bands i begyndelsen af året?

- 26 Ja
27 Nej

Faciliteter/mangler - vi har gode musikfaciliteter, men kunne vi skabe endnu bedre forhold?

28 _____

Nogle føler, der ofte er for lidt tid til alt det, vi skal nå i hverdagen. Vi har en del koncerter med folk udefra. Hvilken af følgende muligheder ville du foretrække:

- 29 Få koncerter – men med store navne
30 Mange koncerter med lidt mindre navne

Hvad ville du foretrække, hvis du kunne vælge:

- 31 Flere musikalske workshops, hvor du er aktivt deltagende
32 Flere koncerter

Interne koncerter: Vil du gerne have flere caféaftener?

- 33 Ja, flere
34 Nej, færre
35 Det er tilpas, som det er nu

Vil du gerne have flere elevkoncerter?

- 36 Ja, flere
37 Nej, færre
38 Det er tilpas, som det er nu

Ser du det som noget positivt, at vi arrangerer koncerter for andre end skolens elever – altså har åbne koncerter på skolen?

- 39 Ja
40 Nej

Lydniveau:

Spisesal – Er støjniveauet for højt når vi er samlet i spisesalen?

- 41 Ja – jeg har ofte lyst til at forlade lokalet
- 42 Ja – det er oftest for højt
- 43 Ja – men kun en gang imellem
- 44 Tilpas
- 45 Nej – det er ikke noget problem
- 46 Nej – det har jeg aldrig oplevet

Er der steder/tidspunkter i hverdagen, hvor du generelt oplever støjgener?

47 Nogle ord om det: _____

Øvelokaler – Er lydniveauet for højt når der øves?

- 48 Ja – det er oftest for højt
- 49 Ja – men kun en gang imellem
- 50 Tilpas
- 51 Nej – det er ikke noget problem
- 52 Nej – det har jeg aldrig oplevet

Tinnitus: Beskytter du dine ører, når du spiller?

- 53 Altid
- 54 For det meste
- 55 Aldrig
- 56 Hvis 'Aldrig' – hvad ville få dig til det?
- 57 Et elektronisk 'Øre', der advarer med rødt lys i spillelokalet
- 58 Oftere opfordringer fra lærere
- 59 Du får begyndende susen/ringen for ørerne
- 60 Intet vil kunne få mig til det

Opfordrer du andre til at bruge beskyttelse, når I spiller?

- 61 Ja
- 62 Nej
- 63 Kun en gang imellem

Er det din opgave at vejlede/advare dem, du spiller sammen med, om faren for tinnitus, når du ser, de ikke beskytter sig imod det?

- 64 Ja – alle bør hjælpe hinanden med at huske beskyttelsen
- 65 Nej – det er folks eget valg